

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

10. listopadu 2016*

„Řízení o předběžné otázce — Autorské právo a práva s ním související — Právo na pronájem a půjčování chráněných děl — Směrnice 2006/115/ES — Článek 1 odst. 1 — Půjčování rozmnoženin děl — Článek 2 odst. 1 — Půjčování předmětů — Půjčování rozmnoženiny knihy v digitální podobě — Veřejné knihovny“

Ve věci C-174/15,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Rechtbank Den Haag (soud v Haagu, Nizozemsko) ze dne 1. dubna 2015, došlým Soudnímu dvoru dne 17. dubna 2015, v řízení

Vereniging Openbare Bibliotheken

proti

Stichting Leenrecht

za přítomnosti:

Vereniging Nederlands Uitgeversverbond,

Stichting LIRA,

Stichting Pictoright,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení L. Bay Larsen, předseda senátu, M. Vilaras, J. Malenovský (zpravodaj), M. Safjan a D. Šváby, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 9. března 2016,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za Vereniging Openbare Bibliotheken P. de Leeuwe a D. Visserem, advocaten,

— za Vereniging Nederlands Uitgeversverbond C. Alberdingk Thijmem a C. de Vries, advocaten,

* Jednací jazyk: nizozemština.

- za Stichting LIRA a Stichting Pictoright J. Seignette, M. van Heezik, G. van der Walem a M. Kingmou, advocaten,
- za českou vládu S. Šindelkovou, jakož i D. Hadrouškem a M. Smolkem, jako zmocněnci,
- za německou vládu T. Henzem a J. Möllerem, jakož i D. Kuon, jako zmocněnci,
- za řeckou vládu G. Alexaki, jako zmocněnkyní,
- za francouzskou vládu D. Segoinen, G. de Berguesem a D. Colasem, jako zmocněnci,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s S. Fiorentinem a A. Collabolletta, avvocati dello Stato,
- za lotyšskou vládu I. Kalniņšem a D. Pelše, jako zmocněnci,
- za portugalskou vládu L. Inez Fernandesem a T. Rendasem, jako zmocněnci,
- za vládu Spojeného království J. Kraehling, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s N. Saundersem, barrister,
- za Evropskou komisi F. Wilmanem a T. Scharfem, jakož i J. Samnadda, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 16. června 2016

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 4 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230) a čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1 písm. b) a čl. 6 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/115/ES ze dne 12. prosince 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (Úř. věst. 2006, L 376, s. 28).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Vereniging Openbare Bibliotheken (sdružení veřejných knihoven, dále jen „VOB“) a Stichting Leenrecht (nadace pro právo na půjčování, dále jen „Stichting“), ve věci případného porušení výlučného práva na půjčování ve smyslu čl. 1 odst. 1 směrnice 2006/115.

Právní rámec

Mezinárodní právo

- 3 Světová organizace duševního vlastnictví (WIPO) přijala v Ženevě dne 20. prosince 1996 Smlouvu WIPO o právu autorském (dále jen „Smlouva WIPO“). Tato smlouva byla schválena jménem Evropského společenství rozhodnutím Rady 2000/278/ES ze dne 16. března 2000 (Úř. věst. 2000, L 89, s. 6; Zvl. vyd. 11/33, s. 208).
- 4 Článek 7 odst. 1 této smlouvy zní:

„Autoři

- i) počítačových programů,
- ii) filmových děl a
- iii) děl obsažených na zvukových záznamech, jak jsou vymezeny ve vnitrostátních zákonech smluvních stran,

mají výlučné právo udílet svolení k obchodnímu pronájmu originálů nebo rozmnoženin svých děl veřejnosti.“

- 5 Diplomatická konference, která přijala Smlouvu WIPO, přijala vedle dalších dokumentů i „společné prohlášení k článkům 6 a 7“, tvořící přílohu uvedené smlouvy (dále jen „společné prohlášení přiložené ke Smlouvě WIPO“), jehož znění je následující:

„Výrazy ‚rozmnoženiny‘ a ‚originál a rozmnoženiny‘, použité v uvedených člancích jako předměty práva na rozšiřování a práva na pronájem podle zmíněných článků, se vztahují výlučně na trvalé rozmnoženiny, které lze uvádět do oběhu jako hmotné předměty.“

Unijní právo

Směrnice 2001/29

- 6 Body 2 a 9 odůvodnění směrnice 2001/29 uvádí:

„(2) Evropská rada, která se sešla na Korfu ve dnech 24. a 25. června 1994, zdůraznila potřebu vytvoření obecného a pružného právního rámce na úrovni Společenství za účelem podpory rozvoje informační společnosti v Evropě. Tato skutečnost vyžaduje, mimo jiné, existenci vnitřního trhu pro nové výrobky a služby. Důležité právní předpisy Společenství k zajištění takového právního rámce již byly nebo v brzké době budou přijaty. Autorské právo a práva s ním související hrají v této souvislosti důležitou úlohu, jelikož ochraňují a podporují vývoj a uvádění nových výrobků a služeb na trh a také vytváření a využívání jejich tvůrčího obsahu.

[...]

(9) Jakákoliv harmonizace autorského práva a práv s ním souvisejících musí vycházet z vysoké úrovně ochrany, jelikož taková práva jsou pro duševní výtvořky zásadní. Jejich ochrana napomáhá zajistit udržení a rozvoj tvořivosti v zájmu autorů, výkonných umělců, výrobců, spotřebitelů, kultury, průmyslu a široké veřejnosti. Duševní vlastnictví bylo proto uznáno za nedílnou součást vlastnictví.“

- 7 Článek 1 odst. 2 písm. b) této směrnice stanoví:

„S výjimkou případů uvedených v článku 11 nejsou touto směrnicí dotčeny a nijak ovlivněny stávající předpisy Společenství, týkající se:

[...]

- b) práva na pronájem, práva na půjčování a určitých práv v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem;

[...]“

8 Článek 4 uvedené směrnice, nadepsaný „Právo na rozšiřování“, zní:

„1. Členské státy stanoví pro autory u originálů jejich děl nebo jejich rozmnoženin výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jakoukoliv formu veřejného rozšiřování prodejem nebo jiným způsobem.

2. Právo na rozšiřování se u originálu nebo rozmnoženin díla [v Unii] nevyčerpá s výjimkou případu, kdy je první prodej nebo jiný převod vlastnictví takového předmětu [v Unii] uskutečněn nositelem práv nebo s jeho souhlasem.“

Směrnice 2006/115

9 Směrnice 2006/115 kodifikovala a zrušila směrnici Rady 92/100/EHS ze dne 19. listopadu 1992 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (Úř. věst. 1992, L 346, s. 61; Zvl. vyd. 17/01, s. 120).

10 Body 2 až 5, 7, 8 a 14 odůvodnění směrnice 2006/115 zní následovně:

„(2) Pronájem a půjčování autorských děl a předmětů práv souvisejících s právem autorským hraje stále významnější úlohu, zejména pro autory, výkonné umělce a výrobce zvukových záznamů a filmů. Výroba nedovolených napodobenin představuje stále větší hrozbu.

(3) Náležitá ochrana autorských děl a předmětů práv souvisejících s právem autorským prostřednictvím práva na pronájem a půjčování, stejně jako ochrana předmětů práv souvisejících s právem autorským prostřednictvím práva na záznam, práva na rozšiřování, práva na vysílání a práva na sdělování veřejnosti může mít tudíž zásadní význam pro hospodářský a kulturní vývoj [Unie].“

(4) Ochrana podle práva autorského a práv souvisejících se musí přizpůsobit novému hospodářskému vývoji, například novým formám využívání.

(5) Pokračování v tvůrčí a umělecké práci autorů a výkonných umělců vyžaduje, aby tyto osoby pobíraly odpovídající příjmy, a investice jsou zejména v případě výroby zvukových záznamů a filmů obzvláště vysoké a riskantní. Pouze náležitá právní ochrana nositelů těchto práv může být účinnou zárukou možnosti získat uvedený příjem a návratnosti zmíněné investice.

[...]

(7) Je nezbytné sblížit právní předpisy členských států tak, aby byly v souladu s mezinárodními smlouvami, které jsou v mnoha členských státech základem úpravy autorského práva a práv souvisejících.

(8) Právní předpisy [Unie] upravující právo na pronájem a na půjčování, jakož i některá práva související, se mohou omezit na to, že stanoví, aby členské státy založily právo na pronájem a na půjčování pro určité skupiny nositelů těchto práv, a dále stanoví práva na záznam, práva na rozšiřování, práva na rozhlasové a televizní vysílání a práva na sdělování veřejnosti pro určité skupiny nositelů práv souvisejících.

[...]

(14) Je rovněž nezbytné chránit pomocí zvláštní úpravy přinejmenším práva autorů, pokud jde o veřejné půjčování. Jakékoliv výjimky z výlučného práva na veřejné půjčování by měly být v souladu zejména s článkem 12 Smlouvy.“

11 Článek 1 této směrnice stanoví:

„1. V souladu s ustanoveními této kapitoly stanoví členské státy s výhradou článku 6 právo udělit svolení nebo zakázat pronájem a půjčování původních děl a jejich rozmnoženin chráněných autorským právem, jakož i ostatních předmětů uvedených v čl. 3 odst. 1.

2. Práva uvedená v odstavci 1 se nevyčerpají prodejem ani jakýmkoliv jiným rozšiřováním původních děl nebo jejich rozmnoženin chráněných autorským právem nebo jiných předmětů uvedených v čl. 3 odst. 1.“

12 Článek 2 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:

„Pro účely této směrnice se

„pronájmem“ rozumí zpřístupnění za účelem užívání na omezenou dobu, spojené s přímým či nepřímým hospodářským nebo obchodním prospěchem;

„půjčováním“ zpřístupňování za účelem užívání na omezenou dobu, které není spojeno s přímým ani nepřímým hospodářským nebo obchodním prospěchem, pokud je uskutečňuje veřejně přístupné zařízení;

[...]“

13 Článek 6 odst. 1 téže směrnice uvádí:

„Členské státy mohou stanovit výjimku z výlučného práva uvedeného v článku 1, pokud jde o veřejné půjčování, za podmínky, že alespoň autoři obdrží odměnu za půjčování. Členské státy mohou stanovit tuto odměnu s ohledem na své kulturně politické cíle.“

Nizozemské právo

14 Článek 10 odst. 1 Auteurswet (zákon o právu autorském) ze dne 23. září 1912 (dále jen „Aw“) stanoví:

„Literárními, vědeckými nebo uměleckými díly ve smyslu tohoto zákona jsou:

1°. knihy, brožované publikace, noviny, časopisy a všechna další písemná díla;

[...]

jakož i obecně každý produkt v oblasti literatury, vědy nebo umění, nezávisle na tom, jakým způsobem nebo jakou formou je vyjádřen.“

15 Článek 12 Aw stanoví:

„1. Zpřístupněním literárního, vědeckého nebo uměleckého díla se rozumí zejména:

[...]

3° pronájem nebo půjčování celého exempláře díla nebo jeho části, s výjimkou stavebních děl a děl užitého umění nebo rozmnoženiny takového exempláře, která byla uvedena do oběhu nositelem práva nebo s jeho svolením;

[...]

3. ‚Půjčováním‘ ve smyslu odst. 1 bodu 3° se rozumí zpřístupňování za účelem užívání na omezenou dobu, které není spojeno s přímým ani nepřímým hospodářským nebo obchodním prospěchem, pokud je uskutečňuje veřejně přístupné zařízení.

[...]“

16 Článek 15c odst. 1 Aw zní:

„Porušením autorských práv k literárnímu, vědeckému nebo uměleckému dílu se nerozumí půjčování ve smyslu čl. 12 odst. 1 bodu 3° celého exempláře díla či jeho části nebo rozmnoženiny takového exempláře, které byly uvedeny do oběhu nositelem práva nebo s jeho svolením, pokud půjčitel nebo jím pověřená osoba platí přiměřenou odměnu. [...]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

17 VOB zastupuje v Nizozemsku zájmy všech veřejných knihoven.

18 Tyto knihovny půjčují knihy v tištěné podobě a za toto půjčování odvádějí paušální částku Stichting, která je nadací pověřenou ministrem spravedlnosti (Nizozemsko) výběrem odměn za půjčování.

19 Stichting rozděluje vybrané odměny nositelům práv na základě rozúčtovacího řádu prostřednictvím kolektivních správců, jako je Stichting LIRA, která spravuje práva k literárním, dramatickým a hudebně-dramatickým dílům, a Stichting Pictoright, která spravuje práva k vizuálním dílům, jako jsou díla výtvarných umělců, fotografů, ilustrátorů, designérů a architektů.

20 Podle nizozemských právních předpisů stanovuje výši odměny za půjčení Stichting Onderhandeligen Leenvergoedingen (dále jen „StOL“), která je nadací určenou k tomuto účelu ministrem spravedlnosti.

21 Otázkou, zda se na digitální půjčování elektronické knihy vztahuje výjimka uvedená v článku 15c Aw, se StOL zabývá již od roku 2004 a správní rada StOL se konečně na zasedání konaném dne 24. března 2010 rozhodla odpovědět na tuto otázku záporně.

22 Kromě toho na žádost ministerstva školství, kultury a věd (Nizozemsko) vypracovaly Instituut voor Informatierecht van de Universiteit van Amsterdam (Informační institut univerzity v Amsterdamu, Nizozemsko) a poradenská kancelář SEO zprávu obsahující též závěr, že se na digitální půjčování elektronických knih knihovnami uvedená výjimka nevztahuje.

23 Nizozemská vláda vypracovala na základě této zprávy návrh zákona o knihovnách, v němž bylo stanoveno, že pro digitální půjčování elektronických knih na dálku má být zřízena národní digitální knihovna. Tento návrh vychází z předpokladu, že se na digitální půjčování elektronických knih uvedená výjimka nevztahuje.

24 Veřejné knihovny zpřístupňují v současnosti elektronické knihy na internetu na základě licenčních smluv s nositeli práv.

25 VOB tento návrh zákona zpochybňuje, a proto podalo k předkládajícímu soudu žalobu, kterou se domáhá, aby tento soud v podstatě určil, že současné znění zákona o právu autorském již pokrývá digitální půjčování.

26 Za těchto podmínek se Rechtbank Den Haag (soud v Haagu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je třeba čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1 písm. b) a čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115 vykládat v tom smyslu, že výraz „půjčování“ ve smyslu těchto ustanovení zahrnuje také zpřístupňování autorským právem chráněných románů, povídek, biografií, cestopisů a knih pro děti a mládež za účelem užívání, které není spojeno s přímým či nepřímým hospodářským nebo obchodním prospěchem, pokud je uskutečňuje veřejně přístupné zařízení

— tak, že rozmnoženina v digitální formě (rozmnoženina A) je uložena na serveru zařízení a uživatel má možnost stažením díla na vlastní počítač tuto rozmnoženinu dále rozmnožit (rozmnoženina B),

— přičemž rozmnoženina pořízená uživatelem během stahování (rozmnoženina B) již není po uplynutí stanovené doby použitelná a

— jiní uživatelé nemohou rozmnoženinu (rozmnoženinu A) během tohoto období stahovat na vlastní počítač?

2) V případě kladné odpovědi na první otázku, brání článek 6 směrnice 2006/115 nebo jiné ustanovení unijního práva členským státům v tom, aby použití omezení práva na půjčování obsaženého v článku 6 směrnice 2006/115 podmínily tím, že rozmnoženina díla zpřístupněná zařízením (rozmnoženina A) musí být uvedena do oběhu prvním prodejem nebo jiným převodem vlastnictví této rozmnoženiny v Unii nositelem práva nebo s jeho souhlasem ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 2001/29?

3) V případě záporné odpovědi na druhou otázku, stanoví článek 6 směrnice 2006/115 další požadavky na původ rozmnoženiny zpřístupněné zařízením (rozmnoženiny A), například požadavek, že tato rozmnoženina byla pořízena z oprávněného zdroje?

4) V případě kladné odpovědi na druhou otázku, je třeba čl. 4 odst. 2 směrnice 2001/29 vykládat v tom smyslu, že výraz „první prodej nebo jiný převod vlastnictví“ předmětu ve smyslu tohoto ustanovení zahrnuje rovněž zpřístupňování digitální rozmnoženiny autorským právem chráněných románů, povídek, biografií, cestopisů a knih pro děti a mládež za účelem užívání na neomezenou dobu, které se uskutečňuje na dálku prostřednictvím stahování?“

K předběžným otázkám

K první otázce

27 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1 písm. b) a čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115 vykládány v tom smyslu, že výraz „půjčování“ ve smyslu těchto ustanovení zahrnuje půjčování rozmnoženiny knihy v digitální podobě, dochází-li k tomuto půjčování tak, že uvedená rozmnoženina je uložena na server veřejné knihovny a dotýčný uživatel může z uvedené rozmnoženiny pořídit rozmnoženinu stažením na vlastní počítač, přičemž lze během doby výpůjčky stáhnout pouze jednu rozmnoženinu a po uplynutí této doby již uvedený uživatel nemůže jím staženou rozmnoženinu užívat.

- 28 Je třeba podotknout, že čl. 1 odst. 1 směrnice 2006/115, podle kterého „stanoví členské státy [...] právo udělit svolení nebo zakázat [...] půjčování originálů děl a jejich rozmnoženin chráněných autorským právem, jakož i ostatních předmětů“, neupřesňuje, zda výraz „rozmnoženiny [děl]“ ve smyslu tohoto ustanovení zahrnuje i takové rozmnoženiny, které nejsou trvale zachyceny na fyzickém nosiči, jako jsou digitální rozmnoženiny.
- 29 Kromě toho čl. 2 odst. 1 písm. b) uvedené směrnice definuje výraz „půjčování“ jako zpřístupňování [předmětů] za účelem užívání na omezenou dobu, které není spojeno s přímým ani nepřímým hospodářským nebo obchodním prospěchem, pokud je uskutečňuje veřejně přístupné zařízení. Z tohoto ustanovení však není patrné, že by mezi předměty zahrnuté v čl. 1 odst. 1 uvedené směrnice měly patřit i nehmotné předměty, jako jsou předměty digitální povahy.
- 30 Za těchto podmínek je nejprve třeba ověřit, zda jsou důvody k tomu, aby půjčování digitálních rozmnoženin a nehmotných předmětů bylo v každém případě vyňato z působnosti směrnice 2006/115.
- 31 V této souvislosti je zaprvé třeba uvést, že z bodu 7 odůvodnění směrnice 2006/115 vyplývá, že tato směrnice byla přijata zejména s cílem „sblížit právní předpisy členských států tak, aby byly v souladu s mezinárodními smlouvami, které jsou v mnoha členských státech základem úpravy autorského práva a práv souvisejících“.
- 32 Mezi smlouvami, s nimiž musí být uvedená směrnice v souladu, se konkrétně nachází Smlouva WIPO, jejímiž smluvními stranami jsou Unie i všechny členské státy.
- 33 Výrazy „předměty“ a „rozmnoženiny“ ve smyslu směrnice 2006/115 je proto třeba vykládat ve světle odpovídajících výrazů obsažených ve Smlouvě WIPO (obdobně viz rozsudek ze dne 15. března 2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, bod 55).
- 34 Podle společného prohlášení přiloženého ke Smlouvě WIPO se výrazy „originál“ a „rozmnoženiny“ použité v článku 7 této smlouvy, který se týká práva na pronájem, vztahují „výlučně na trvalé rozmnoženiny, které lze uvádět do oběhu jako hmotné předměty“. Z toho vyplývá, že právo na pronájem stanovené v uvedené smlouvě se nevztahuje na nehmotné předměty a na netrvalé rozmnoženiny, jako jsou digitální rozmnoženiny.
- 35 Výraz „pronájem“ předmětů uvedený v čl. 2 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/115 je tedy třeba chápat tak, že se vztahuje výlučně na hmotné předměty, a výraz „rozmnoženiny“ uvedený v čl. 1 odst. 1 této směrnice tak, že v případě pronájmu se vztahuje výlučně na trvalé rozmnoženiny na fyzickém nosiči.
- 36 Je však třeba podotknout, že název směrnice 2006/115 sice v některých jazykových verzích zmiňuje „právo na pronájem a půjčování“ v jednotném čísle a tato směrnice upravuje zpravidla různé aspekty tohoto práva na pronájem a půjčování společně, z toho však nevyplývá, že unijní normotvůrce nutně zamýšlel přiznat výrazům „předměty“ a „rozmnoženiny“ tentýž smysl v případě jak práva na pronájem, tak práva na půjčování, včetně veřejného půjčování ve smyslu článku 6 této směrnice.
- 37 Na jedné straně totiž body 3 a 8 odůvodnění uvedené směrnice v některých jazykových verzích nezmiňují „právo na pronájem a půjčování“ v jednotném čísle, nýbrž „práva“ na pronájem a půjčování v čísle množném.
- 38 Na druhé straně z čl. 2 odst. 1 písm. a) a b) směrnice 2006/115 vyplývá, že unijní normotvůrce přistoupil k samostatné definici výrazů „pronájem“ předmětů a „půjčování“ předmětů. Předměty, kterých se týká pronájem, se tedy nutně neshodují s předměty, kterých se týká půjčování.

- 39 Z výše uvedeného vyplývá, že jakkoli se podle bodu 35 tohoto rozsudku právo na pronájem upravené směrnicí 2006/115 nevztahuje na nehmotné předměty a netrvalé rozmnoženiny, jako jsou digitální rozmnoženiny, aby tak nedošlo k porušení společného prohlášení přiloženého ke Smlouvě WIPO, tato smlouva ani toto společné prohlášení nebrání tomu, aby byl výraz „půjčování“ předmětů ve smyslu této směrnice případně vykládán v tom smyslu, že zahrnuje i některé půjčování v digitální podobě.
- 40 Zadruhé je nutno připomenout, že jak již bylo řečeno v bodě 9 tohoto rozsudku, směrnice 2006/115 kodifikuje a v zásadě doslovně přebírá ustanovení směrnice 92/100. Přípravné práce na směrnici 92/100 přitom neumožňují dovodit, že by půjčování v digitální podobě mělo být z působnosti této směrnice v každém případě vyňato.
- 41 Důvodová zpráva k návrhu směrnice Rady o právu na pronájem a půjčování a o některých právech souvisejících s autorským právem [COM(90) 586 final] wskutku zmiňuje přání Evropské komise vyjmout zpřístupnění prostřednictvím přenosu elektronických dat z působnosti směrnice 92/100.
- 42 Je však třeba na prvním místě podotknout, že není zcela zřejmé, že Komise zamýšlela vztáhnout toto vynětí na rozmnoženiny knih v digitální podobě. Na jedné straně se příklady zmíněné v uvedené důvodové zprávě týkaly výlučně elektronického přenosu filmů. Na druhé straně v době vypracování uvedené důvodové zprávy nebyly rozmnoženiny knih v digitální podobě předmětem takového užívání, na jehož základě by bylo možno důvodně předpokládat, že je Komise vzala implicitně v úvahu.
- 43 Na druhém místě je nutno konstatovat, že přání vyjádřené Komisí v uvedené důvodové zprávě nenachází žádné přímé vyjádření v samotném textu návrhu, který vedl k přijetí směrnice 92/100, ani v této směrnici.
- 44 Z výše uvedených úvah vyplývá, že není dán žádný rozhodný důvod k tomu, aby půjčování digitálních rozmnoženin a nehmotných předmětů bylo v každém případě vyňato z působnosti směrnice 2006/115.
- 45 Tento závěr je navíc potvrzen cílem sledovaným směrnicí 2006/115. Bod 4 odůvodnění této směrnice totiž mimo jiné uvádí, že se autorské právo musí přizpůsobit novému hospodářskému vývoji, například novým formám využívání. Půjčování v digitální podobě přitom nesporně patří k těmto novým formám využívání, a tudíž vyžaduje, aby se autorské právo přizpůsobilo novému hospodářskému vývoji.
- 46 Pokud by navíc bylo půjčování v digitální podobě z působnosti směrnice 2006/115 zcela vyňato, bylo by to v rozporu s obecnou zásadou ukládající vysokou úroveň ochrany autorů.
- 47 Je sice pravda, že se tato obecná zásada vyskytuje pouze implicitně v bodě 5 odůvodnění směrnice 2006/115, je však zdůrazněna ve směrnici 2001/29, neboť v bodě 9 jejího odůvodnění se uvádí, že jakákoliv harmonizace autorského práva musí vycházet „z vysoké úrovně ochrany“.
- 48 Takováto obecná zásada musí tedy být zohledněna při výkladu směrnic, které stejně jako směrnice 2006/115 mají za cíl harmonizovat různé aspekty autorského práva, přičemž jejich předmět je v porovnání s předmětem směrnice 2001/29 užší.
- 49 S ohledem na závěr obsažený v bodě 44 tohoto rozsudku je dále třeba ověřit, zda se na veřejné půjčování rozmnoženiny knihy v digitální podobě, k němuž dochází za podmínek uvedených v položené otázce, může vztahovat čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115.
- 50 V této souvislosti je třeba konstatovat, že čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115 tím, že představuje výjimku z výlučného práva na půjčování stanoveného v článku 1 této směrnice, musí být sice podle ustálené judikatury Soudního dvora vykládán restriktivně, nic to však nemění na tom, že podaný výklad musí rovněž umožnit zachování užitečného účinku takto stanovené výjimky a být v souladu s jejím účelem

(v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 4. října 2011, Football Association Premier League a další, C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:631, body 162 a 163, jakož i ze dne 1. prosince 2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, bod 133).

- 51 Vzhledem k důležitosti veřejného půjčování elektronických knih a za účelem zachování užitečného účinku výjimky pro veřejné půjčování uvedené v čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115 (dále jen „výjimka pro veřejné půjčování“) i jejího přispívání k podpoře kultury nelze tedy vyloučit, že se čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115 vztahuje na případ, kdy operace uskutečněná veřejně přístupnou knihovnou vykazuje zejména z hlediska podmínek stanovených v čl. 2 odst. 1 písm. b) této směrnice znaky, jež jsou v zásadě srovnatelné se znaky půjčování tištěných děl.
- 52 Ze samotného znění položené otázky vyplývá, že v projednávané věci se spor v původním řízení týká půjčování rozmnoženiny knihy v digitální podobě jejím uložení na server veřejné knihovny a umožněním uživateli pořídit si rozmnoženinu uvedené rozmnoženiny stažením do vlastního počítače, přičemž lze během doby výpůjčky stáhnout pouze jednu rozmnoženinu a po uplynutí této doby nemůže již tento uživatel jím staženou rozmnoženinu užívat.
- 53 Je třeba mít za to, že takováto operace přitom vykazuje zejména z hlediska podmínek stanovených v čl. 2 odst. 1 písm. b) směrnice 2006/115 znaky, jež jsou v zásadě srovnatelné se znaky půjčování tištěných knih, neboť omezení souběžných možností stažení pouze na jednu rozmnoženinu znamená, že výpůjční kapacita dané knihovny nepřekračuje kapacitu, kterou by tato knihovna měla v případě tištěného díla, a k této výpůjčce dochází pouze na omezenou dobu.
- 54 Vzhledem ke všem výše uvedeným úvahám je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1 písm. b) a čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115 musí být vykládány v tom smyslu, že výraz „půjčování“ ve smyslu těchto ustanovení zahrnuje půjčování rozmnoženiny knihy v digitální podobě, pokud k tomuto půjčování dochází tak, že uvedená rozmnoženina je uložena na server veřejné knihovny a daný uživatel si může pořídit rozmnoženinu této rozmnoženiny stažením na vlastní počítač, přičemž lze během doby výpůjčky stáhnout pouze jednu rozmnoženinu a po uplynutí této doby nemůže již tento uživatel jím staženou rozmnoženinu užívat.

K druhé otázce

- 55 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda článek 6 směrnice 2006/115 nebo jiné ustanovení unijního práva musí být vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby členské státy podmínily použití čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115 tím, že rozmnoženina knihy v digitální podobě zpřístupněná veřejnou knihovnou musí být uvedena do oběhu prvním prodejem nebo jiným převodem vlastnictví takového rozmnoženiny v Unii nositelem práva na veřejné rozšiřování nebo s jeho souhlasem ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 2001/29.
- 56 V této souvislosti je nejprve třeba podotknout, že ze samotného znění čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice 2001/29 sice vyplývá, že členské státy stanoví pro autory u originálů jejich děl nebo jejich rozmnoženin výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jakoukoliv formu veřejného rozšiřování prodejem nebo jiným způsobem a že toto právo na rozšiřování se v Unii nevyčerpá s výjimkou případu, kdy je první prodej nebo jiný převod vlastnictví takového předmětu v Unii uskutečněn nositelem práv nebo s jeho souhlasem, avšak z čl. 1 odst. 2 písm. b) uvedené směrnice vyplývá, že touto směrnicí nejsou dotčeny a nijak ovlivněny stávající předpisy Unie týkající se práva na půjčování.
- 57 Z toho vyplývá, že čl. 4 odst. 2 směrnice 2001/29 není pro výklad čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115 relevantní.

- 58 Dále čl. 1 odst. 2 směrnice 2006/115 stanoví, že výlučné právo na půjčování uvedené v čl. 1 odst. 1 této směrnice se nevyčerpá prodejem ani jakýmkoliv jiným rozšiřováním originálů děl nebo jejich rozmnoženin chráněných autorským právem.
- 59 Soudní dvůr totiž již judikoval, že úkony spojené s využíváním chráněného díla, jako je veřejné půjčování, mají odlišnou povahu od prodeje nebo jakýchkoliv jiných úkonů spojených s dovolenou distribucí, neboť právo na půjčování zůstává výsadou autora navzdory prodeji hmotného nosiče, na kterém je dílo obsaženo. Právo na půjčování se tedy nevyčerpá prodejem ani jakýmkoliv jiným rozšiřováním, zatímco právo na distribuci se vyčerpá právě pouze v případě prvního prodeje v Unii nositelem práva nebo s jeho souhlasem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. července 2006, Komise v. Portugalsko, C-53/05, EU:C:2006:448, bod 34 a citovaná judikatura).
- 60 Konečně je třeba podotknout, že čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115 má zajistit rovnováhu mezi zájmy autorů a podporou kultury, jež je cílem obecného zájmu, na kterém spočívá výjimka pro veřejné půjčování a který odůvodňuje možnost členských států odchýlit se na základě tohoto ustanovení od výlučného práva na veřejné rozšiřování stanoveného v článku 1 této směrnice. V tomto rámci musí přinejmenším autoři obdržet odměnu za toto půjčování.
- 61 Je ovšem třeba mít za to, že čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115, ve spojení s bodem 14 odůvodnění této směrnice, který uvádí, že je nezbytné chránit práva autorů, pokud jde o veřejné půjčování, a s ohledem na požadavky plynoucí z obecné zásady ukládající vysokou úroveň ochrany autorů, jež byla připomenuta v bodech 47 a 48 tohoto rozsudku, stanoví pouze minimální ochranu autorů, jež je vyžadována při uplatňování výjimky pro veřejné půjčování. Z toho vyplývá, že členským státům nelze bránit v tom, aby případně stanovily dodatečné podmínky ke zlepšení ochrany práv autorů nad rámec toho, co je výslovně stanoveno v uvedeném ustanovení.
- 62 V projednávané věci vnitrostátní právní předpisy stanovují dodatečnou podmínku pro uplatnění výjimky pro veřejné půjčování uvedené v čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115. Tato podmínka vyžaduje, aby rozmnoženina knihy v digitální podobě zpřístupněná veřejnou knihovnou byla uvedena do oběhu prvním prodejem nebo jiným převodem vlastnictví takovéto rozmnoženiny v Unii nositelem práva na veřejné rozšiřování nebo s jeho souhlasem ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 2001/29.
- 63 Generální advokát přitom v bodě 85 stanoviska správně uvedl, že na rozdíl od nabytí práva na půjčování, k němuž dochází se svolením autora, by v případě, kdy veřejné půjčování vyplývá z výjimky uvedené v čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115, odchylný se od tohoto svolení, mohlo její použití na některá díla být v rozporu s oprávněnými zájmy autorů.
- 64 Taková podmínka, o jakou jde v původním řízení, podle které mohou v rámci výjimky pro veřejné půjčování členské státy vyžadovat, aby rozmnoženina knihy v digitální podobě, která je předmětem takovéhoto půjčování, byla předtím uvedena do oběhu nositelem práva nebo s jeho souhlasem, může tedy omezit rizika zmíněná v předchozím bodě, a tudíž zlepšit ochranu práv autorů při uplatňování této výjimky. Je tedy třeba mít za to, že takováto dodatečná podmínka je v souladu s čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115.
- 65 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že unijní právo, konkrétně článek 6 směrnice 2006/115, musí být vykládáno v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členský stát podmínil použití čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115 tím, že rozmnoženina knihy v digitální podobě zpřístupněná veřejnou knihovnou musí být uvedena do oběhu prvním prodejem nebo jiným převodem vlastnictví takovéto rozmnoženiny v Unii nositelem práva na veřejné rozšiřování nebo s jeho souhlasem ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 2001/29.

K třetí otázce

- 66 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115 vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby se v něm stanovená výjimka pro veřejné půjčování vztahovala na zpřístupnění rozmnoženiny knihy v digitální podobě veřejnou knihovnou v případě, že tato rozmnoženina byla pořízena z neoprávněného zdroje.
- 67 V této souvislosti je nejprve třeba podotknout, že čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115 sice výslovně nestanoví žádný požadavek ohledně oprávněnosti původu rozmnoženiny zpřístupněné veřejnou knihovnou, nic to však nemění na tom, že jedním z cílů této směrnice je potírání výroby nedovolených napodobenin, jak vyplývá z bodu 2 jejího odůvodnění.
- 68 Kdyby se připustilo, že by rozmnoženina zapůjčená veřejnou knihovnou mohla být pořízena z neoprávněného zdroje, znamenalo by to strpět, či dokonce podporovat oběh padělaných děl nebo jejich nedovolených napodobenin, což by zjevně bylo v rozporu s uvedeným cílem.
- 69 Dále Soudní dvůr již v souvislosti s výjimkou týkající se rozmnoženiny pro soukromé užití, stanovenou v čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29, judikoval, že se tato výjimka nevztahuje na případ, kdy jsou rozmnoženiny pořízeny z neoprávněného zdroje (rozsudek ze dne 10. dubna 2014, ACI Adam a další, C-435/12, EU:C:2014:254, bod 41).
- 70 Soudní dvůr v tomto ohledu shledal, že nositelům autorských práv nelze ukládat povinnost strpět porušování svých práv, které může být spojeno s pořizováním soukromých rozmnoženin. Pokud by členské státy měly možnost volby, zda přijmou právní předpisy, které dovolují, že rozmnoženiny pro soukromé užití mohou být pořízeny též z neoprávněného zdroje, následkem toho by zcela zjevně byl zásah do řádného fungování vnitřního trhu. Uplatnění takových vnitrostátních právních předpisů by mohlo způsobit nepřiměřenou újmu nositelům autorských práv (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. dubna 2014, ACI Adam a další, C-435/12, EU:C:2014:254, body 31, 35 a 40).
- 71 Všechny tyto argumenty související s výjimkou týkající se rozmnoženiny pro soukromé užití se přitom jeví být relevantní pro uplatnění výjimky pro veřejné půjčování, a mohou tedy být *per analogiam* přeneseny do kontextu článku 6 odst. 1 směrnice 2006/115.
- 72 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na třetí otázku odpovědět tak, že čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115 musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby se v něm stanovená výjimka pro veřejné půjčování vztahovala na zpřístupnění rozmnoženiny knihy v digitální podobě veřejnou knihovnou v případě, že tato rozmnoženina byla pořízena z neoprávněného zdroje.

K čtvrté otázce

- 73 Vzhledem k odpovědi podané na druhou otázku není namístě odpovídat na čtvrtou otázku, která byla položena pouze pro případ, že by na druhou otázku bylo odpovězeno kladně.

K nákladům řízení

- 74 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1 písm. b) a čl. 6 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/115/ES ze dne 12. prosince 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem musí být vykládány v tom smyslu, že výraz „půjčování“ ve smyslu těchto ustanovení zahrnuje půjčování rozmnoženiny knihy v digitální podobě, pokud k tomuto půjčování dochází tak, že uvedená rozmnoženina je uložena na server veřejné knihovny a daný uživatel si může pořídit rozmnoženinu této rozmnoženiny stažením na vlastní počítač, přičemž lze během doby výpůjčky stáhnout pouze jednu rozmnoženinu a po uplynutí této doby nemůže již tento uživatel jím staženou rozmnoženinu užívat.
- 2) Unijní právo, konkrétně článek 6 směrnice 2006/115, musí být vykládáno v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členský stát podmínil použití čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115 tím, že rozmnoženina knihy v digitální podobě zpřístupněná veřejnou knihovnou musí být uvedena do oběhu prvním prodejem nebo jiným převodem vlastnictví takovéto rozmnoženiny v Evropské unii nositelem práva na veřejné rozšiřování nebo s jeho souhlasem ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.
- 3) Článek 6 odst. 1 směrnice 2006/115 musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby se v něm stanovená výjimka pro veřejné půjčování vztahovala na zpřístupnění rozmnoženiny knihy v digitální podobě veřejnou knihovnou v případě, že tato rozmnoženina byla pořízena z neoprávněného zdroje.

Podpisy.